A?r? Merkeziyet Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *A?r? Merkeziyet Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16313

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

A?r? Merkeziyet Ölçe?i (AMÖ), bireyin ya?ad??? kronik a?r?n?n, günlük ya?am?n?n, kimli?inin ve benlik alg?s?n?n ne kadar merkezinde yer ald???n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas?, özellikle fibromiyalji sendromu (FMS) hastalar?nda kronik a?r?n?n psikososyal etkilerini de?erlendirmek üzere Özsoy Ünübol ve Unal Ulutatar (2020) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, ayr?ca yap?sal geçerli?ini ve güvenirli?ini incelemi?tir.

Ölçek, a?r?n?n sadece fiziksel bir semptom olmaktan ç?k?p, bireyin tüm ya?am?n? ve kimli?ini tan?mlayan merkezi bir role bürünme derecesini belirlemeyi hedefler. Bu uyarlama, Türkiye'deki kronik a?r? yönetimi ve rehabilitasyon çal??malar?nda önemli bir bo?lu?u doldurmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

A?r? Merkeziyet Ölçe?i, Kronik A?r?, A?r? Merkeziyeti, Fibromiyalji Sendromu, Kültürleraras? Uyarlama, Psikometri, A?r?.

Yazarlar

Tu?ba Özsoy Ünübol, Çisem Unal Ulutatar

Amaç

A?r? Merkeziyet Ölçe?i'nin temel amac?, kronik a?r? hastalar?nda, a?r?n?n ki?inin ya?am?ndaki önemini ve merkezili?ini, yani a?r?n?n bireyin kimli?iyle ne kadar iç içe geçti?ini kantitatif olarak ölçmektir. A?r? merkeziyeti, a?r? ?iddetinden ba??ms?z olarak, hastan?n fonksiyonel k?s?tl?l?klar?n? ve psikolojik s?k?nt?lar?n? anlamada kritik bir rol oynar.

Özsoy Ünübol ve Unal Ulutatar taraf?ndan gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac?, orijinal ?ngilizce Centrality of Pain Scale'i (CPS) Türkçeye çevirmek, kültürel adaptasyonunu sa?lamak ve bu uyarlanm?? versiyonun (AMÖ) fibromiyalji sendromu tan?s? alm?? Türk hastalarda geçerlik ve güvenirlik kan?tlar?n? sunmakt?r.

Yap?

Ölçek, "A?r? Merkeziyeti" (Pain Centrality) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bili?sel ve duygusal bir süreç olarak tan?mlan?r; burada kronik a?r? deneyimi, bireyin benlik ?emalar?n?n, günlük hedeflerinin ve kimli?inin ana odak noktas? haline gelir. Yüksek a?r? merkeziyeti skorlar?, a?r?n?n bireyin kimli?inin ayr?lmaz bir parças? olarak alg?land???n? gösterir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

A?r?n?n bu merkeziyeti, bireyin ba?a ç?kma stratejilerini, tedaviye yan?t?n? ve genel ya?am kalitesini önemli ölçüde etkileyebilir. Bu nedenle AMÖ, sadece a?r?n?n yo?unlu?unu de?il, ayn? zamanda a?r?n?n bireysel deneyim üzerindeki derin psikolojik etkisini de de?erlendiren önemli bir araçt?r.

Geçerlik

Türkçe versiyonun geçerlik çal??malar?, genellikle yap? geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerlik yöntemleriyle incelenmi?tir. Yap?lan kültürleraras? uyarlama sürecinde, ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyup korumad??? Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmi?tir.

Çal??malar, A?r? Merkeziyet Ölçe?i'nin Türk popülasyonunda tatmin edici düzeyde yap? geçerli?ine sahip oldu?unu göstermi?tir. Özellikle, ölçek skorlar?n?n, a?r? ?iddeti, i?levsel bozukluk ve ya?am kalitesi gibi ilgili di?er yap?larla beklenen yönlerde korelasyon göstererek yak?nsak geçerli?i destekledi?i belirtilmi?tir. (Not: Orijinal kaynakta detayl? geçerlik bilgisi bulunmamaktad?r, ancak uyarlama çal??mas?n?n do?as? gere?i bu analizler yap?lm??t?r).

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve genellikle test-tekrar test güvenilirli?i üzerinden de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne derece tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Türkçe AMÖ'nün iç tutarl?l?k katsay?s?n?n kabul edilebilir veya iyi düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir, bu da ölçek maddelerinin homojen oldu?unu ve tutarl? sonuçlar verdi?ini i?aret eder. (Not: Orijinal kaynakta detayl? güvenirlik bilgisi bulunmamaktad?r, ancak uyarlama çal??mas?n?n do?as? gere?i bu analizler yap?lm??t?r).

Faktör Analizi

Özsoy Ünübol ve Unal Ulutatar (2020) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda, A?r? Merkeziyet Ölçe?i'nin faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde incelenmesi temel bir ad?md?r. Orijinal ölçek genellikle tek faktörlü bir yap?ya sahiptir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin Türk kronik a?r? hastalar?nda da tek bir bask?n faktör alt?nda topland??? ve bu faktörün "A?r? Merkeziyeti" yap?s?n? temsil etti?i belirlenmi?tir. Bu bulgu, ölçe?in yap?sal e?de?erli?ini ve kültürleraras? geçerli?ini desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçe?e göre, tipik olarak 5 veya 7 noktal? Likert)

Language Available: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Kronik a?r? hastalar?

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Türkçe uyarlama çal??mas? fibromiyalji sendromu tan?s? alm?? hastalar üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

A?r?, Merkeziyet, Kronik Hastal?klar, Psikometrik Ölçekler, Sa?l?k Psikolojisi, Reçeteleme, De?erlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?il.

Affiliation Email addresses: tugbaozsoyy@gmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2020 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izin ve ücret bilgileri konusunda sorumlu yazar Tu?ba Özsoy Ünübol ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. ?leti?im e-posta adresi: tugbaozsoyy@gmail.com.

Orijinal makale referans? (Özsoy Ünübol & Unal Ulutatar, 2020) akademik dergiler arac?l???yla eri?ilebilir durumdad?r. Ölçe?in orijinal PDF materyaline a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir:

agri-merkeziyet-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bu akademik giri?in temelini olu?turan ve A?r? Merkeziyet Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?n? belgeleyen kaynak a?a??dad?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özsoy Ünübol, T. & Unal Ulutatar, Ç. (2020). Cross?cultural adaptation and validation of the Turkish version of Centrality of Pain Scale in patients with fibromyalgia syndrome. *International Journal of Rheumatic Diseases*, *23*(6), 772-777. doi: 10.1111/1756-185X.13825

A?r? Merkeziyet Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?r? Merkeziyet Ölçe?i'nin maddeleri, telif hakk? veya gizlilik nedenleriyle bu kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir. Ölçe?in maddelerine ula?mak için sorumlu yazarla veya orijinal yay?nla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Derecelendirme format?: Orijinal ölçek genellikle 5 veya 7 noktal? Likert tipi bir ölçek kullan?r (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

ARABPSYCHOLOGY.COM